

OŠ "Mladost"
Osijek

	 2.1. Digitalni građanin	 7. i 8. razred
--	--	--

<p>Sažetak nastavne jedinice</p> <p>Učenici će odrediti sličnosti i razlike između građanina u fizičkome svijetu i digitalnog građanina. Ispunjavanjem upitnika osvijestit će svoje navike pri upotrebi digitalnih tehnologija.</p> <p>Upoznat će devet sastavnica koje opisuju pojam digitalnog građanina te utvrditi poželjna ponašanja i vrijednosti koje treba imati digitalni građanin.</p>	<p>Cilj i ishodi učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – razumjeti pojam <i>digitalni građanin</i> – provjeriti vlastite navike u korištenju digitalnim tehnologijama – razumjeti proces donošenja odgovornih odluka – nabrojiti devet sastavnica koje opisuju digitalnoga građanina – prepoznati poželjne osobine, ponašanja i vrijednosti digitalnoga građanina
---	--

Korelacija: Povijest, sat razrednika

Nastavna sredstva i pomagala: radni list – tablica za učenike, radni list – upitnik za učenike, PPT prezentacija, tableti, projektor

Potrebna znanja: Današnji učenici odrastajući u svijetu brzih promjena, postaju digitalni građani u trenutku kad se počinju koristiti digitalnim tehnologijama (internet, mobilni uređaji, e-pošta...). S ulaskom u digitalni svijet najčešće nisu svjesni i ne razmišljaju o važnosti brige o sebi i preuzimanju odgovornosti za svoje postupke, kao ni o potrebi da se prema drugima ponašaju u skladu sa standardima ponašanja. Kao digitalni građani imaju svoja prava i slobodu, ali i dužnosti i odgovornost jednako kao što to imaju kao učenici u školi, kao članovi obitelji i zajednice u kojoj žive. Učenicima je bitno naglasiti da prava, slobodu, dužnosti i odgovornost građani imaju kako bi mogli ostvarivati osobni interes u skladu sa zajedničkim dobrom svih ostalih građana, bez obzira sudjelovali oni svojim aktivnostima u fizičkome ili digitalnome svijetu.

Građaninom se ne rađa, građaninom se postaje procesom odgoja i obrazovanja u obitelji, školi, zajednici.

Prema M.Ribbleu postoji devet sastavnica koje opisuju digitalnoga građanina. To su: digitalni pristup (sudjelovanje u društvu putem digitalnih medija), digitalna trgovina (*online* kupovanje i prodavanje), digitalna komunikacija (izmjenjivanje informacija uporabom e-pošte, poruka, *web*-stranica, blogova), digitalna pismenost (znanje o tome kada i kako se koristiti digitalnom tehnologijom), digitalni bonton (primjereno ponašanje), digitalni propisi (zakonska prava i ograničenja u upotrebi digitalne tehnologije), digitalna prava i odgovornosti (sloboda i povlastice svih koji se koriste digitalnom tehnologijom uz primjereno ponašanje), digitalno zdravlje (znanje o tome kako zaštititi psihičko i fizičko zdravlje) i digitalna sigurnost (znanje o zaštiti računala i osobnoj zaštiti).

Uvodni dio

Motivacijske aktivnosti

10 minuta

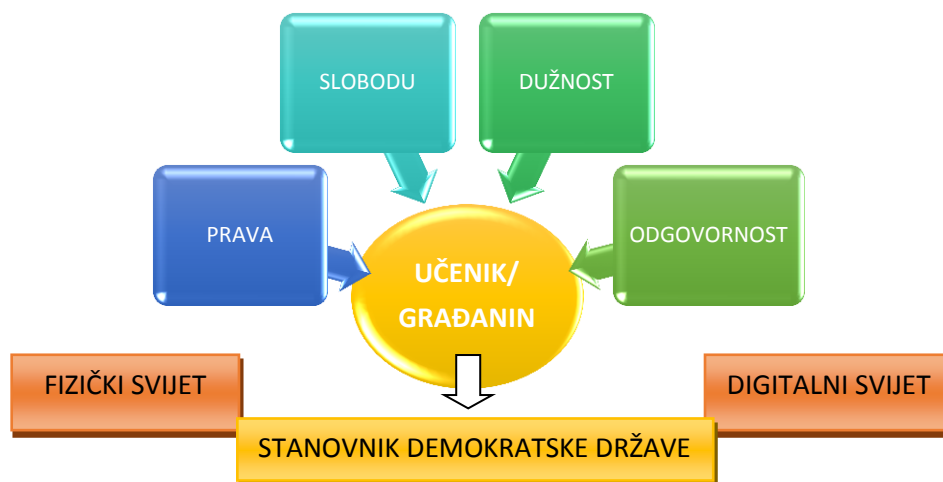
Uvodna aktivnost treba pomoći učenicima u povezivanju pojmova: građanin – digitalni građanin.

Razgovaramo s učenicima:

Što mislite tko su digitalni građani? (VI! Odnosno svi oni koji se koriste digitalnim tehnologijama poput računala, mobitela, tableta... na poslu, u školi ili u slobodno vrijeme.)

Zahtijevamo da se podsjetite što su naučili na satima povijesti o pojmu građanina i navedu glavna obilježja građana u fizičkome svijetu. (Ako je potrebno, podsjetit ćemo učenike da građani imaju svoja prava: na jednakost, obrazovanje, informiranje, biračko pravo...; slobodu: izražavanja mišljenja, udruživanja...; svoje dužnosti: poštivanje zakona, prometnih pravila i propisa, plaćanje poreza, izlazak na izbore...; odgovornosti: poštivanje prava i slobode drugih, prijavljivanje neprimjerenih ponašanja, i to u demokratskim državama, dok u nekim državama svijeta, npr. Iranu, Sjevernoj Koreji, Pakistanu, Kini postoje ograničenja u pristupu određenim internetskim sadržajima i društvenim mrežama.)

Prikažemo učenicima slajd 1.

Pitamo učenike smatraju li da u digitalnome svijetu građani također imaju prava, slobodu, obveze i odgovornosti kao i u fizičkome svijetu. Navodimo primjere.

Zašto je nužno da u svakoj zajednici (školi, obitelji, gradu...), pa tako i u digitalnoj zajednici, svaki njezin član ima svoja prava, slobodu, obveze i odgovornost?

Zaključak: Svi građani imaju prava, slobodu, obveze i odgovornost kao članovi zajednice u kojoj žive i rade, ali i kao aktivni sudionici digitalne zajednice. Njihove aktivnosti moraju biti takve da na pozitivan način doprinose zajednici.

Glavni dio

Aktivnost 1

5 minuta

Upitnik za učenike: Digitalni građanin

Aktivnost treba pomoći učenicima u prosuđivanju vlastitih *online* aktivnosti. Mnogi će od njih možda prvi put biti u takvoj prilici, stoga im se točni odgovori ne pokazuju odmah.

Upute učenicima prije ispunjavanja upitnika

Kao što je bitno kako se ponašamo u fizičkome svijetu, jednako je tako bitno kako se ponašamo u digitalnome svijetu. Da biste bolje razumjeli kako bi trebalo izgledati odgovorno ponašanje digitalnoga građanina (svaki je učenik koji svojim aktivnostima sudjeluje u digitalnome svijetu i digitalni građanin) i utvrdili koliko je vaše ponašanje u skladu s tim, samostalno ćete ispuniti upitnik. Na svako pitanje odgovoriti ćete jednim odgovorom, iskreno, onako kako se vi najčešće ponašate u digitalnome svijetu.

Učenici individualno ispunjavaju upitnik (za ispunjavanje upitnika dobivaju četiri minute).

S učenicima se točni odgovori ne analiziraju odmah, već se na upitnik vraća u završnome dijelu sata.

Kad svi učenici završe ispunjavanje upitnika, prelazi se na aktivnost 2.

Aktivnost 2

15 minuta

Digitalni kompas

Vježba potiče učenike na kritičko promišljanje koje bi trebalo prethoditi donošenju odluka, na aktivno sudjelovanje, razvijanje odgovornosti, učenje jednih od drugih te argumentiranje odluka. To su postupci koji im trebaju pomoći u razvijanju svijesti o odgovornome digitalnom građaninu.

Tijek aktivnosti:

U učionicu postavimo tri natpisa tako da natpisi SLAŽEM SE. i NE SLAŽEM SE. budu na suprotnim stranama učionice, a natpis NISAM SIGURAN. u sredini.

Pročitamo ili projiciramo tvrdnju te pozovemo učenike da se svrstaju kod natpisa koji odgovara njihovu stajalištu.

Zamolimo učenike da obrazlože zbog čega su odabrali određeno mišljenje/odgovor.

Učenicima koji su se svrstali kod natpisa NISAM SIGURAN. damo mogućnost promjene mišljenja nakon što saslušaju argumente prethodnih dviju skupina. Učenici koji promijene mišljenje trebaju obrazložiti zašto su ga promijenili i navesti argument koji ih je u to uvjerio.

Tvrdnje:

(Odaberi dvije do tri tvrdnje ovisno o količini vremena.)

1. Pripadljivo je razgovarati s nepoznatom osobom na društvenim mrežama.
2. Ponekad se može, iz šale, lažno predstaviti.
3. Prijavljanje neprimjerenih komentara trebala bi biti obveza svih.
4. Objavljanje fotografija vršnjaka iz škole pripadljivo je i znak je prijateljstva.
5. O privatnim stvarima može se razgovarati i s osobom koju se ne poznaje.

Bitno je učenicima naglasiti da slobodu koju imaju moraju odgovorno primijeniti. Zato je važno prije svake odluke dobro razmisliti o mogućim posljedicama za sebe i za druge.

Završni dio

Aktivnost za zaokruživanje nastavne jedinice

5 minuta

Učenicima prikažemo slajd sa sastavnicama koje opisuju digitalnoga građanina i objasnimo im da su upitnikom koji su popunjavali upravo to procjenjivali.

Sve sastavnice komentiramo zajedno s učenicima i izvodimo zaključke o poželjnim osobinama i vrijednostima svih onih koji sudjeluju u digitalnome svijetu (npr. odgovornost, kritičnost, znatiželja, suosjećanje, stvaranje, pomaganje, iskrenost, otvorenost, ozbiljnost, hrabrost...).

Na kraju sata uputimo učenike da provjere točne odgovore i objašnjenja na pitanja iz upitnika.

OŠ "Mladost"
Osijek

Dodatne aktivnosti

Otvoriti blog *Moj doprinos digitalnoj zajednici* (izraditi nacrt bloga: naslov, namjenu, tematiku).

Obiteljske aktivnosti

Raspraviti s roditeljima na temelju kartica s tvrdnjama.

Literatura

Upitnik za učenike: www.cybersmart.gov.au/

Prilozi

Natpisi za učionicu: http://www.petznet.hr/Portals/0/Kurikulum/Multimedija/Modul4/m4-2.1-Digitalni_gradjanin-natpisi_za_ucionicu-LK.pdf

Prezentacija: http://www.petznet.hr/Portals/0/Kurikulum/Multimedija/Modul4/m4-2.1-Digitalni_gradjanin-POZ.pptx

Upitnik za učitelje s točnim odgovorima i objašnjenjima:

http://www.petznet.hr/Portals/0/Kurikulum/Multimedija/Modul4/m4-2.1-Digitalni_gradjanin-upitnik_odgovori-LK.pdf

Upitnik za učenike *Digitalni građanin*:

http://www.petznet.hr/Portals/0/Kurikulum/Multimedija/Modul4/m4-2.1-Digitalni_gradjanin-upitnik_ucenici-LK.pdf

Upitnik za učenike *Provjeri jesi li odgovoran digitalni građanin*:

<http://www.petznet.hr/Portals/0/Kurikulum/Igre/Modul4/2.1/index.html>